

Forfatter: Bille, Peder

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Bille, Peder (1565-07-21)

Citation: Bille, Peder: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Bille, Peder (1565-07-21)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (2. bind)*, I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD, s. 660. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-006-shoot-L0007431460060558.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

I Feltlejren paa Guldberg Enge, 21. Juli 1565. Peder Bille og Sten Rosensparre til Mogens Gyldenstjerne. De har modtaget Mogens Gyldenstjernes tre Breve, som de besvarer. Om Proviant, Ammunition o. a. til Fæstningerne. Om Mikkel Zelles Forrædderi. Andre Meddelelser om Forholdene, om Kong Erik af Sverrig, Charles de Dançay, om Kamp med Svenskerne, svenske og danske Tab, om Udveksling af Fanger og andre Krigsefterretninger.

Wor gannnske wennnlige helßennd alletyd forßennd med Wor [Herre]¹⁾. Kyerre her Mogenns, frennde och sønnderlige guode wennn, G[udt] allernectiste werre alletyd med eder och beuare eder fra allt onnth med allt, huis eder kyertt er. Giiffuynnndis eder wennligenn atth atth(!) wiide, atth wy wdj thiiße dage haffue becommith thrennde eders schriffuelße, thenn første medtt eders thienner Pouill, wdj huilckenn y giiffuer tyll kynnde, huor detth haffuer begiiffuith sig medtt wor skyb. Saa haffuer ther weritht enn hartth baadt²⁾; Gudtt alle mectiste forbarme siig offuer thennum alle, som bleffuenn er. Och s. 661forffare wy och y samme eders schriffuelße, atth then Dannnske Chrestopher, som Niels Trolle wor paa, er sletth skudtt y grunnnd thiiße werre; Gudtt bode detth. Och formercker wy och y samme eders schriffuelße, atth Jeerenn er och buorthe eller och omkommith, huis, Gudtt kyenn[it], oss gannnske wnnndt gjør saa well for thye guode me[nd], som ther wor paa, som for skiibbitth; thy dett wor konn. matt s och riigitht enn stuor skade atth mysthe sliigtt enn skiib; dog haffuer wy spurtht siidenn, atth Otthe R[ud] med Jeerenn skulle werre kommitth fra thy Suennske y gienn, och atth thenn skulle werre syetth wnnnder Falste[rbo] siide; Gudtt allemectiste giffue, thett wor sannth, th[a] wor thet guode thienner atth hørre. Kyerre her Moen[ns, som] y schriffuer, atth ther skulle bleffuith iij aff..... skyb och enn skulle konng e matts...¹⁾, s... [t]roffuer wy well, atth th werre betallitt, saa bedynnndis wy eder gannnske, atth nar eder stedis nogenn budtt her op ygienn daa wylle schriffuitht oss enn enndelige beskien... om samme sag, huor dett sig beløbbith haffuer th[er] medtt, och om ther er flyerre her menndt, som haffuer fannngitht skaade, jnnnd som y nw schriffuer om; atth y wylle well giortth och hafftt thenn wmage och schreffuitht oss all beskeden tyll, huor leighedenn sig wdj thenn hannndell begiiffuer. Som y och schriffuer, atth Arffuyll Olßenn skulle werre aff fergitt epher Peder Huittfeldtz skiib, och atth Jennns Kaaße och wy skulle siige tyll thy smaa skyb, som her er, atth thy skulle gelede hannnum siidenn hedenn om kryng Skaffuenn, saa skall thet bliffue bestyllitt epher eders skriffuelße, menn hannnd er jnnnd nu jnnthitt kommenn. Som y schriffuer y samme eders breff om prouianth, atth ther er wennnd allerstørste flyd tyll, atth thet skall komme, saa er her nu kommenn enn guod hob, Gudtt werre loffuith. Saa wyll wy wdj s. 662morgenn nest Gudtz hielp drage op paa sloethitt och forffaere med Jennns Kaasße, om sloethit er ner prouantheritt, och om hannnd haffuer saa møgitht jnnnde, som hannnd kannnd tencke tyll, atth hannnd kannnd frye sig medtt; thy dett skall werre oss y mod, atth wy lennge skall werre her. Dog mienner øffuersthenn Daniell Rannndzaw, atth mannnd jnnngennstedt skall fange thy tyske rytter, før jnnnd thy fanger enn ij eller iij tußinnnd tyske daller; thy dy wyll jnnngenn klippinge anname. Som y och schriffuer wdj eders breff, atth wy haffuer schreffuith Otthe Brade tyll om hans prouianth och annnditt dyell, som hannnd skulle forskycke, atth hannnd dett skulle forsky[cke] tyll Warberig, [saa ware]¹⁾ wy udy [Warberig thenn] tyd... men [ha]ff[ue] hannum tyll schreffuith. Och waar wor myenning saa, atth thy først skulle løbbe tyll Warberig och setthe wdenn for Warberiig haffnn, jnnnd tyll saa lennge ath thy fynnge wiidere beskennd atth wiide aff Hanns Holck, huor dy skulle hedenn med fetalyeth; thy wy samme ty[d] wor jcke wiiße paa, om wij kunde wnde setthe Elsb[orig], och haffuer wij siidenn schreffuith hannum tyll, atth hannnd wylle forskycke tyll Elsborig, huis som hannnd fynnge konng e matt s beffalynnge paa atth skull forskycke. Som y och giiffuer tyll kyennnde y eders schriffuelße, atth Gudtt haffuer kallitt Annnders Goske borgemester, saa kyennnde Gudtt, atth hannns død gjør oss wnnndt, thy hannnd wor enn guod from dannemannnd; Gudt giiffue hannum och oss alle enn gladelige opstannndelße. Kyerre her Monns, kom eders schriffuelße oss och saa tyll hennnde med Erick Podesbosk, och er skybbitt kommenn, Rußenndkorffuenn, med huis diell y schriffuer, hannnd haffde jnnnde, och skall thet bliffue forloßitt y gienn med thett første. Och fynnge Jennns Wlstannd tyll Bahuss iij lester myell, som samme s. 663skipper haffde jnnnde. Dysligiste fynnge hannnd och ij lester miell aff Pouil Møllers stanngkreer¹⁾. Kyerre her Mogenns, wy haffuer och fannngitht eders schriffuelße med Tollo Byllde²⁾, som skall haffue beffalynnge offuer thy smaa skyb her op, och hannnd syelffuer skall werre paa therm Suorthe Normannd, saa skall thet och bliffue bestyllitt ligge epher eders s[chriff]uelße. Som y schriffuer, atth y sennnder oss ett r[egister] om huis monasionn³⁾, som er forskyckitt tyll ... kel⁴⁾..... och Jennns Kaaße haffue skall, thet skall ... epher samme regiisters lyu[d]elße Michel Seile⁵⁾, att[h].nd marckenn for huis breffue som hannnd haffuer wd aff riigitht, saa bedynnndis wy eder gannsk[e]....., atth naar eder stedis nogle budtt her op tyll oss y [gien], y wylle hafftt thenn wmage och schreffuitht oss et[th] tyll om samme hannns sag, huor dett sig der med a... haffuer begiiffuith, och om hannnd haffuer hafftt nogen [annndre] y raad med sig, det hannnd haffuer bekyennnd. Kyerre h[er] Mogenns, som y giiffuer tyll kyennnde y enn annndenn e[ders] schriffuelße, atth then skiib Duenn skulle werre ladtt for A..huss⁶⁾, saa er her kommenn enn skyb fra Aarhus, som haffuer op skybbitt paa Elsborig huis dyell, .om thenn haffde jnnnde; menn wy troffuer jnnthitt, atth thett er dett, thy skipperenn haffuer jnnthitt tallitt medtt oss. Saa wyll wy bestyllitt, naar hannnd kommer, atth hannnd strax ska[l] bliffue forloßitt y gienn, och forskycke hannum tyll bage wdj gienn for Aarhus och daa schriffue Holgier s. 664Rosßennkrannns eller Folmer Rosßennkrannns tyll om huis dyell som thennum wiidere gjør is behoff tyll husßernne, ennnd thy nu haffuer. Som y och schriffuer, atth y nu paa fyerde dags tyd haffuer aff fergitt ij skiib med halffierde synnstyffue lester brødt, som er aff konng e matt s, forwdenn huis

annndetth [som] er alle annndre steder bestyllitt y alle lannndenn atth førre her..., och y mienner, huis atth wyndenn wyll stannde, skall her well komme offuer flødig nock tyll førynnge, och y ochsaa haffuer jnngen tuiffuell paa, atth wy haffuer y tyllsyunnd medtt, atth hußerne bliffuer y forsørgitth, kyerre her Mogenns, saa haffuer wyndenn nu well føgitth paa en vj eller viij dags tyd tyll y gaar, wor [ha]nnd y mod wdj gienn. Saa er her och kommen enn guod hob allerfførste atth husßett kannnd fannnge saa møgi[tth, det] kannnd med werre for sørgitth, wylle wy gierne..... Och som y giiffuer tyll kyennde, atth y haffuer spurtt, atth konning Eri[ck] skulle werre y Stock[h]olm, da 1) sigis thet och her, atth stun[dum] ¹⁾ er hannnd wdj [Stockholm] ¹⁾ och stunnndum sigis, atth hannnd skulle werre s..... annndennstedtz, saa mannnd jcke kannnd wiide ty....., huad mannnd skall tro. Som y och giiffuer tyll y eders schriffuelße, atth thenn frannßoße legatth ²⁾ [er] kommenn y gienn och hannnd jlligenn acthitt atth drage op tyll Sueriige, saa bedynnndis eder giernne, och y bekomme nogenn guode thienner fra hannum eller fra thy pommerske gyßanntte, atth y daa thennum wylle dyelle medtt oss. Kyerre her Mogenns, som y och schriffuer, om y bekommer nogenn guode thienner, atth y daa wylle lade eders egenn budtt komme her op tyll oss och schriffue oss tyll, huis wy betacker eder gannske giernne for, och thet giernne aff eder begierynndis. Gudtt alle- s. 665mectiste wnnnde oss atth bekomme nogle, som guode monn werre. Som y och schriffuer, om her jcke kom nogle annnd skiib, som kunde førre thenn halffue kartoff, før jnnd Duenn kom, atth wy daa skulle lade enn komme ther jnnd op paa, och huis enn jcke kom ther jnnd paa, da skulle wy bestyllitt, atth samme skyb skulle løbbe jnnd ygienn for Horßenns eller for Aarhuss atth tage laadt innd ygienn, saa skall thet ligge saa bliffue bestyllitt. Wy haffuer jnnthitt tallitt med Jenns Kaasße om samme halffue kartoffge ¹⁾, siidenn wy syste ganng fynnge eders schriffuelße; menn siiste ganng wy talde med hannum ther om, wor hannnd jcke tyll synndtz, atth hannnd wylle slippenn, som wij tyll fornne haffuer schreffuit eder tyll om. Kyerre her Mogenns, mannge sønderlige thienner wed wy jcke nu, som wy kannnd schriffue eder tyll; menn nu wdj manndagis siiste forganngenn ruckte Danniell Ranndzaw her wd aff leyerenn med rennde fannndenn ²⁾, som Peder Gylldennstierne er ryckthe mester offuer ³⁾, och enn ij eller iij c heste af Tyske och Danske wnnnder alle thy annndre fanner och nogle hunddritt h[a]gge[s]køtther, [o]ch ther hannnd haffde [weret] wde [enn] tyme ij eller iij, lod hannnd hagge skøttherenn jnnd y leerenn y gienn, och strax ther epher lod fyennnderne thennum sehe med enn ij eller iij fanner, och haffde Danniell strax bud epher Kuallenns ⁴⁾ och Tørnaws ⁵⁾ fannner, atth thy och strax komme wd tyll hannum. Och kom Kuallenn med synn fannde om krynnng enn... och kom hartt jnnd paa nogenn aff fyennnderne, s[om] war Skotther, Tyske och Suennske, tyll sammeis enn hiell s. 666hob, och gaffue thy strax flucktt, och hannnd [for]fulde thennum saa jnnd for thieris leyer, och ther k[om] thennum saa ij fanner rytther tyll wnnndsetthninge, s[aa] atth Kuallenn motthe giiffue flucktt wdj gienn; dog wor thet jcke langgt, hannnd wiigitt, thy hannum kom foruackthenn och Peder Gyldennstierne tyll wndsetthninge med synn fannde och Tornaw med synn fannde, saa gaff fyennnderne strax flucktt wdj gienn. Och bleff ther samme tyd aff fyennnde y hiell slagenn wed ij eller ij c, som dy haffuer sagtt, med worre, och wy siidenn haffuer spurtt, och nogle faae fannger; och bleff ther enn, wed naffnn Knnud Rebenng ¹⁾, som førde enn fannde, menn fannndenn fynnge dy dog liggeuell medt thennum. Och bleff ther enn her mannnd skudtt wnn[er] Kuallenns fannde och døde strax, før jnnd hannnd kom jnnd y leerenn ygienn, eller och nogenn fattige karlle, som bleff fannngenn och slagenn aff worre, dog jcke offuer viij eller x y dett mieste, Gudtt werre loff, samme dag. Och er her Peder Brade och her Gyösthe Olßenn ²⁾ for enn x eller xij dage forledenn siid[en] ... ruck aff then suenske leer och op tyll k; thy dett siigis, atth hannnd skulle holde h dj Skarre, och somme siige, atth dett sk wdj Wadstenn; huad nu sannth er Och kom thenn Frannßoße Karrolus ³⁾ y leyerer thenn tyd dy wor aff dragenn, och hannnd er feltt herre ygienn, och haffde hannnd enn t.... her wdj leerenn nu wdj onsdags och wo[r] aff Danniell Ranndzaw atth wylle ranndzoffne, huis fannger som ther fannngenn wor aff thy Suennske, eller och giiffue fannge y mod fannge aff thy, som thy haffuer fanngenne paa thieris siide, huis Danniell s. 667och beuilgitt och wor begierynndis, atth hannnd motthe fannge enn schrifftt paa alle thieris naffnn, som thy haffde fanngene aff woris, saa wylle hannnd giørre hannum dysliigiste wdj gienn. Och strax samme dag ruckthe thy Suennske op aff thieris leer hedenn y mod affthenn, och wy fynnge thett jcke atth wiide, før jnnd klockenn wor mellom x och xj om natthenn, och rucke wy strax y gaar morgenn, thenn tyd klockenn wor mellom ij och iij, och wor wy langgt rucktt om krynnng thieris leer; dog wor thy saa langgt, att wy jnnngenn affbreck kunnnde giørre thennum. Saa ruckthe wy tyll bage ygienn tyll wor leer. Och bleff Michell Gyønng ther wde med iij c skøtther, om hannnd kunnnde forffare nogennstedtz, huortt fyennnderne wor hedenn rucktt, ock kom y gienn y natth och siiger, atth hannnd wor dragenn enn stuor mylle hedenn y lannditt ther, som wy skylldis fra hannum y gaar, och kunnnde slett jnnthitt fornemme tyll nogenn suennske folck, och haffde thy drøffuith allt feyth och quegitt op y lannditt for thennum och tagitt folckitt med thennum. Kyerre her Monns, ther bleff och y manndags en her mannnd skøth, som wor Peder Gyldennstierne fennicker, och hede samme her mannnd Jossue Hann, och skød een aff hertug Alluffz ¹⁾ rytther hannum wfforwarynndis, som hannnd red bag hannum, och døde hannnd y dag tyeligenn; Gudtt werre hannum och oss alle naadig, thy dett wor enn guod from k[ar]l rutther... skotth y giemmell synn aarmm so och haffde wy alletyd forhobtis, at gotth med hannum. Nu haffuer hannnd fanngit kolle syuge er nu suarlige suag; Gud werre hanns och alle wor hielpere. Och wed nu jnnthitt anditt sønderliggt atth schriffue eder tyll; menn wy giør alletyd giernne, huis eder kyertt er. Her med eder Gud allemectiste beffalynndis tyll euigtid. Ex konng. s. 668matt s feltt leyer paa Guldborig ennge then 21. dag julij aar mdlxv.

Bille, Peder, *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (2. bind)*,

Peder Byllde.
Sthenn Roßennspar.

(Bagpaa: Det ene Segl og Rester af det andet, Udskriften og Mogens Gyldenstjernes Paaskrift:)

Erlige och welbyurdiige mannnd her Mogenns Gyldennstierne tyl Styernnhollum ryder, konng. matt s
statzholler y Kyøffuinghaffnn, wor kyere frennde och besynnderlige guode wenn, gandske wennliigenn tyll
schreffuet.

Anamit 24. jullij 65.

Tr.: H. Rørdam: Histor. Kildeskr. 2. R. I. S. 718—27.